

83

De Wijkkrant

Muntel, Vliert en Orthenpoort

Jaargang 27 - juni 2023

Nabuurschap aan de Geldersedam

en verder:

***Taxandria Moves XL - zesde editie
Struikelstenen***

***Theehuis Het Theelicht
De geschiedenis van het***

Citadelhofje

Luzac College 20 jaar

Het verhaal van een kunstwerk

De natuurcolumn van Bob Cremers

De Dromenvanger

De Hobbelpagina

De Slingerpagina

Goed om te weten

Wijkkrant Junior

en meer!

Kort

Tentoonstelling Met Karakter

Tegen de bouw van de Amazones was oorspronkelijk nogal wat weerstand in de wijk. Nu ze er staan, oogst het ontwerp veel bewondering.

De architect is Liesbeth van der Pol (1959). Haar ontwerpen maakt ze in inkt en waterverf. "Bij elke verflaag zie ik wat er anders moet." Hoe dat gaat, is nu te zien in de tentoonstelling *Met Karakter*, tot en met 30 juli 2023 in de Kunstlinie in Almere. (kunstlinie.nl)

De tentoonstelling biedt een kijkje in de ontwerpkeuken van Liesbeth van der Pol. Honderden aquarellen, schetsen, maquettes, inspiratiebronnen leiden je naar de gebouwen die ze uiteindelijk zijn geworden, waaronder dus ook de Amazones.

Einde van De Taxander

Straatapps stonden bol van het gerucht: "De Taxander gaat stoppen! Wat moet ik nu?" Veel wijkgenoten vinden het vreselijk als de bekende snackbar aan het Taxandriaplein verdwijnt. Klopt het wel?

Nataša: "Ja, helaas hebben we de knoop doorgehakt...2 juli is onze laatste dag! "

51 jaar geleden is Nataša's moeder in de Taxander begonnen. Nadat hij haar leerde kennen is daar haar vader bij gekomen. Nataša is gestart toen ze 22 was. Daar kwam Abdel later bij.

Nu is stoppen helaas onvermijdelijk: Nataša: "We kunnen geen personeel krijgen, we hebben harde klappen gehad door de hoge energieprijzen en de oorlog in de Oekraïne heeft gezorgd voor fikse prijsstijgingen."

De zaak is nog een tijdje alleen tijdelijk open geweest, maar nu houdt het dus op. Nataša: "We bedanken al onze klanten voor de fijne jaren en hun klandizie!"

Praatje Pot

De hele maand juni staat bij Stichting Thuisgekookt in het teken van Praatje Pot. Tijdens deze maand biedt Stichting Thuisgekookt de mensen die altijd klaarstaan voor een ander én de mensen voor wie zij zorg dragen de kans om helemaal gratis de hulp van één van de meer dan 5500 thuishokks die zich in de focusgemeenten bij de stichting aansloten uit te proberen. Door één à twee keer per week wat hulp bij de warme maaltijd te organiseren met behulp van een vrijwillige thuishokk uit de buurt, hoopt Stichting Thuisgekookt de druk op mantelzorgers te verlichten en het leven van mensen in een kwetsbare situatie aangenamer te maken.

Aanmelden voor Praatje Pot kan de hele maand juni via thuisgekookt.nl/praatjepot of door te bellen naar 085-0608768.

Deze keer maakte Olaf Smit een sfeervol plaatje van vissers in het Prins Hendrikpark.

Zesde editie
Taxandria Moves XL
*Zonder vrijwilligers
lukt het niet!*

Op zondag 2 juli is het weer zover: het Taxandriaplein wordt omgetoverd tot één groot wijkevenement. Voor alle leeftijden is er wat wils. Iedereen kan meedoen, want alles is gratis. Activiteitenteam de Taxander is trots op wat ze dit jaar weer hebben kunnen regelen en organiseren.

Partners, sponsoren en vrijwilligers

Sjoerd van Kampen benadrukt dat dit wijkverenement onmogelijk zou zijn zonder de vele partners en sponsors die er aan meewerken. Farent, De Hobbels en De Stijl zijn vaste deelnemers, die onderdelen voor hun rekening nemen. Ook vrijwilligers steken hun handen uit de mouwen. Het geld komt van het gemeentelijk wijkbudget, Farent en van sponsors. "Zo is het ook heel erg fijn, dat we nu een permanente plek hebben om goederen op te slaan. Exodus in de Soniusstraat heeft ruimte voor opslag ter beschikking gesteld en daar zijn we erg blij mee."

Gezellige dag voor iedereen

Zoals ieder jaar staan er heel veel activiteiten op het programma. "Natuurlijk zijn er spellen en spelen; is er schminken en henna tattoo. Ook komt er een clown die prachtige balonnenfiguren maakt," vertelt Nataša terwijl ze met een half oog de kinderen in de gaten houdt. We zitten namelijk in het zonnetje op het Taxandriaplein. Ook Sjoerd is erbij en hij is trots op de 21 meter lange stormbaan die er dit jaar staat. "Dit is samen met de bungeetrampolines een aardige uitdaging voor de stoere jongelui. De kleintjes kunnen weer genieten van het treintje en de zweefmolen," aldus Sjoerd.

Traditiegetrouw is er ook een rommelmarkt. Er zijn nog kramen te huur voor € 20 en € 5 borg. Verhuur loopt via cafetaria De Taxander of telefonisch via Nataša 06.46 26 68 31

Nataša en Sjoerd rekenen weer op veel bezoekers, zodat het een heerlijk wijkfestijn wordt.

Marjan Klinkhamer

Trick-or-treatpunten gezocht voor Halloween

Voor een ludieke spooktocht door de wijk zoeken wij adressen van mensen die hun tuin en huis spookachtig willen versieren. Kinderen speuren dan samen met een ouder³ op ludieke wijze een route door de wijk langs de spookhuizen om lekker te griezelen en snoep op te halen.

Zoek je een fysio in de wijk?

BEENHAKKERS FYSIOTHERAPIE

Manuele therapie, fysiotherapie en training

Bel voor een afspraak 073 - 613 5318

We helpen je bij: Revalidatie na operatie, COPD,
Parkinson, hartrevalidatie,
etalage-benen, klachten aan knie,
heup, rug, nek, schouder, elleboog.

www.fysiotherapiebeenhackers.nl

Antoon der Kinderenlaan 7

Van Noremborghstraat 118
5212 NG's-Hertogenbosch
Tel: 073-6422942

Voor dagelijks verse bloemen.

Ook speciaal voor: Bloemboeketten, Bloemdecoraties,
Bruids- Rouwarrangementen,
Bedrijfsarrangementen.

Bezorging door heel Nederland

Volg ons op Facebook

Bloemenwinkeltje Jet www.bloemendenbosch.nl

Deman & van Grinsven

Fysiotherapie * Manuele Therapie * Orofaciale Fysiotherapie
Lymfedrainage Aangesloten bij Claudicatio netwerk.

Ophoviuslaan 71
5212 AL 's-Hertogenbosch

T 073 6134596

E info@deman-vangrinsven.nl

W www.fysiotherapiedemanvangrinsven.nl

Lucien Leerssen

Dit is Lucien Leerssen. Hij heeft binnen de gemeente de functie van wijkregisseur, niet te verwarren met de functie van wijkmanager, die Marie-Louise Claessens vervult voor onder andere deze wijk. Wat is een wijkregisseur? En wie is Lucien Leerssen? We hebben het hem gevraagd.

Word nu vrienden met wijkmanager Marie-Louise Claessens op Facebook

Wijkregisseur in Muntel/Vliert/Orthenpoort

Ex-wijkgenoot

Lucien is weliswaar geen Bosschenaar van geboorte, getogen is hij er wel. Hij heeft zelfs nog antikraak aan de Geldersedam gewoond en was één van de eerste bewoners van het Muntelcarré. Hoewel hij uiteindelijk naar Schijndel is verhuisd, komt hij graag terug in zijn oude wijk.

"Ik vind dit een heel mooie wijk. Een goede verdeling van sociale huur en koop, een mooi park, het centrum vlakbij En bewoners die er verantwoordelijk mee omgaan."

Wijkregisseur

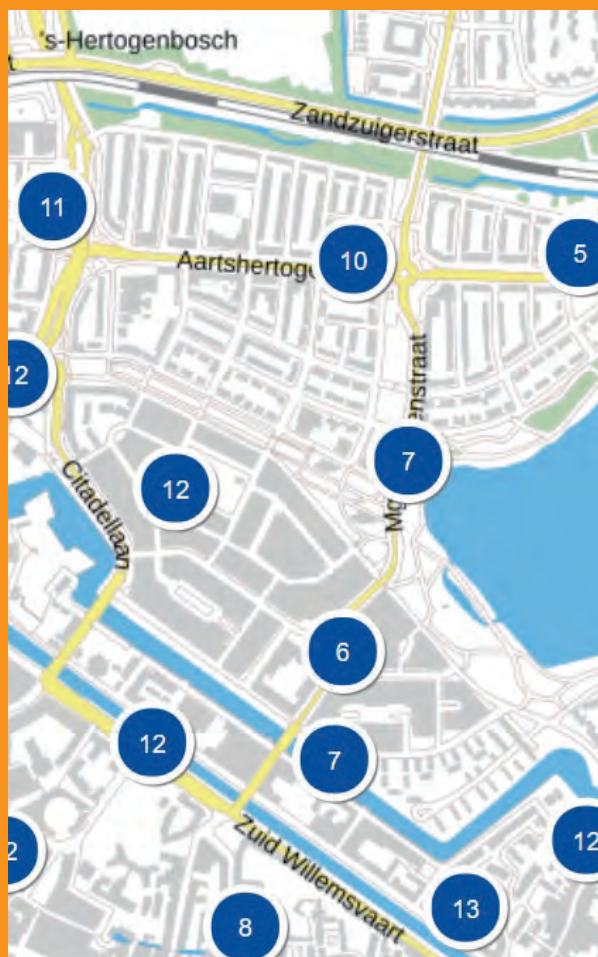
Sinds ongeveer een jaar is Lucien wijkregisseur op Zuid, in de Graafsepoort en in Muntel/Vliert/Orthenpoort. Een wijkregisseur onderhoudt contact met bewoners wat de Openbare Ruimte betreft. Dan gaat het bijvoorbeeld over boomtuintjes, adoptiegroen, speeltuintjes.

"Als er bijvoorbeeld een speeltuintje gerenoveerd moet worden, ga ik peilen wat de behoeften zijn. Met een groepje direct betrokkenen kijken we dan naar de vormgeving."

Voorbeelden in de wijk

In de afgelopen tijd zijn er in overleg met bewoners meer boomspiegels aangelegd in de Van Noremborghstraat, bloembakken in de Arnoud van Gelderstraat en adoptiegroen aan de Baden Powellstraat. Bij al deze gevallen is Lucien Leerssen betrokken geweest. "Dit zijn allemaal dingen die door bewoners zelf zijn aangevraagd.

Meldingen over bijvoorbeeld kapotte lantaarnpalen kunnen gemeld worden via de website. Ze worden opgepakt door de verschillende medewerkers van het wijkteam."

Een overzicht van openstaande meldingen

Wie een vraag heeft, of iets wil melden over de openbare ruimte, kan daarvoor terecht op de website van de gemeente: www.s-hertogenbosch.nl/meldpunt.

Melden op de BuitenBeterApp kan natuurlijk ook.

Lucien Leerssen is per e-mail te bereiken op l.leerssen@s-hertogenbosch.nl

Natuurwijk

Kloostertuin De Soete Moeder *Een bijzondere tuin in De Muntel*

In de Nemiusstraat trof je eens een klooster, thans een kloosterhotel met een heel mooie tuin. De tuin wordt grotendeels ingenomen door een gazon dat door vrijwilligers wordt onderhouden. Daarbij hoort ook het schoonmaken van een riante vijver. Kruiden worden verwijderd, ten faveure van de aanwezige goudvissen. De tuin wordt aan de linker- en rechterzijde afgesloten door een fraaie donkerbruine beukenhaag, *fagus sylvatica* 'atropurpurea'. Op het gazon zijn houten kuipen geplaatst met daarin diverse hortensiasoorten. In het midden van de tuin bevindt zich de vijver, omringd door zware keien en tufstenen, waarop onder andere gewoon muisjesmos met sporenkapsels groeit. Ter linkerzijde is een grote overdekte zitruimte met lange tafels.

Voor de schaduw zorgen de indrukwekkende bomen: mooie soorten zoals trompetboom (*catalpa*) en parrotia, met lichte vlekken op de stam, zoals bij platanen. Verder nog zilversdoorn, vedersdoorn en de valse christusdoorn, met zijn lange zwarte peulen en venijnige stekels. Extra bijzonder tijdens de bloeitijd zijn de kleurrijke rododendrons.

De tuin heeft een lange muurafschieding, voorzien van leifruit, voornamelijk appelsoorten. De border wordt ingenomen door kruiden en enige vaste planten, onder andere vrouwenmantel, die vooral fotogeniek zijn als er in de vroege ochtend dauwdruppels op zitten. Er zijn coniferen en naaldbomen: *chamaecyparis*, *taxus baccata*, edelspar en de blikvanger *cedrus atlantica*, de atlasceder, met zijn neerbuigende, lange, fraaie takken, vaak voorzien van talrijke kleine kegeltjes.

Ruimte is er ook voor zomergoed, de zogenaamde eenjarigen. Tot slot noem ik nog de hoog opgaande bomen en heesters die de achtergrond vormen: pruikenboom, tamme kastanje, kornoelje, bonte liguster en veld-esdoorn. Alle bomen en heesters zijn voorzien van naamplaatjes. Een bezoek aan De Soete Moeder is een echte aanrader, alleen al om te genieten van een uitzonderlijk mooie tuin in De Muntel.

tekst en foto Bob Cremers

Struikelstenen

In april werden er in onze buurten Struikelstenen geplaatst.

Struikelstenen - een vertaling van het Duitse Stolpersteine - is een verzoeningsproject van de Duitse kunstenaar Gunter Demnig. Hij vervaardigde ze eerst allemaal zelf en kwam ze ook in eigen persoon in metselen. Kleine messingplaatjes in het trottoir. Je zult er niet echt over struikelen, maar ze drukken je wel met de neus op de feiten. Op elke struikelsteen staat een naam van een Joodse stadgenoot die door de nazi's is vermoord in een concentratiekamp. Een struikelsteen ligt bij het laatste woonadres waar een slachtoffer heeft gewoond. Sinds 1994 zijn er zo'n 75.000 geplaatst, nu ook door vrijwilligers. In honderden steden en dorpen, in tientallen landen. Deze keer werden in onze stad 73 stenen gelegd. Het zijn bijna de laatste. De laatste zeven worden geplaatst in 2024. Nabestaanden zijn zo mogelijk erbij aanwezig, hetgeen de plaatsing nog aangrijpender maakt.

Peter van Helden

Nieuwe struikelstenen in onze wijk:
Ackersdijkstraat 2 en 9, Busschierstraat 72,
Citadellaan 59, Hennequinstraat 34, Jan de la Barlaan
17, Moliussstraat 20, Silenenstraat 15, Orthenseweg
77, Van Noremborghstraat 20, 32 en 94

De tekst is gebaseerd op de informatie op de website van de Stichting Struikelstenen 's-Hertogenbosch: www.struikelstenen-shertogenbosch.nl.

Het Theelicht

Een theehuis op begraafplaats Orthen

Ruim zes jaar geleden opende Theehuis het Theelicht op de begraafplaats Orthen haar deuren. Vroeger deed het markante gebouwtje dienst als mortuarium, maar nu is het een gastvrije ontmoetingsplek. Bij het Theelicht serveren de gastvrouwen je graag koffie, thee of een glaasje fris. In het leeskastje staat een schare aan boeken over rouwverwerking. Hierbij is ook aan de kinderen gedacht.

Van woensdag tot en met zondag is het een fijne plek om even te zijn, een gesprekje, een woord van troost of zomaar lekker te genieten van de mooie omgeving. Op zomerse dagen is het terras ook geopend. Onder de parasol en de bomen is het dan koel toeven.

Het Theelicht kent verschillende bezoekers. Uiteraard zij die het graf van hun overleden geliefden komen bezoeken. Maar ook wandelaars weten het Theehuis te vinden. In deze parkachtige omgeving is veel te zien. Je treft hier een grote variatie aan boomsoorten. De Kring Vrienden 's-Hertogenbosch verzorgt van april tot en met oktober op de eerste zondag van de maand rondleidingen. (zie: kringvrienden.nl)

Het Theelicht ligt op de route van de Camino Brabant. Een pelgrimage wandel- en fietstocht van bijna 300 kilometer door het mooie Brabantse landschap langs Den Bosch, Eindhoven, Tilburg en Breda. Camino Brabant is gebaseerd op het concept van de pelgrimstocht naar Santiago. Op de begraafplaats kun je in het kapelletje een stempel zetten in het pelgrimspaspoort.

Er is altijd leven op de begraafplaats. Misschien vind je dit een rare constatering. Toch is dat zo. Veel mensen bezoeken de begraafplaats en brengen er een vers

bloemetje, kaarsje of kindertekening. Sommige bezoekers komen uit het land en hebben afgesproken om gezamenlijk het graf van hun dierbare een ouderwetse schoonmaakbeurt te geven.

Op sommige dagen krijgt een overledene extra aandacht. Natuurlijk op een verjaardag, maar ook met de feestdagen. Maar daarnaast kent Moederdag en Vaderdag ook drukke bezoekenmomenten.

Elke overledene heeft zo zijn eigen stukje cultuur en herinnering. Bijzonder daarbij zijn de Carnavalsdagen, of beter gezegd net ervoor. Dan worden sommige graven prachtig versierd met een rood wit gele shawl. Links en rechts zie je Bossche kikkers. Er is geen twijfel mogelijk, de overledene ging ook graag met de (carnavals)muziek mee.

Het Theelicht heeft zo'n 20 gastvrouwen. Zij draaien in tweetallen enkele keren per maand diensten van 3 uur. Heb je interesse in dit bijzondere vrijwilligerswerk, stuur dan een berichtje aan: info@theelichtorthen.nl

Koosje de Leeuw

Gastvrouwen Yvonne Dijkstra (l) en Koosje de Leeuw (r)
Foto: Chris van Dijk

Theehuis het Theelicht:
Hervén 1 (voor navigatie: Fort Orthenlaan 1)
5231 LA 's-Hertogenbosch

Openingstijden:
woensdag, donderdag en vrijdag van 13.00-16.00 uur
zaterdag en zondag van 10.30 uur tot 16.00 uur.

info@theelichtorthen.nl
facebook: theelichtorthen
<http://www.theelichtorthen.nl>
telefoon tijdens openingstijden: 06 – 83 14 54 48

De Geschiedenis van het Citadelhofje

De bouw van het Citadelhofje (overigens niet de officiële benaming: de woningen hebben als adres Citadellaan) begint met de oprichting van de Stichting Gezinswoning 's-Hertogenbosch. Volgens de statuten is de stichting opgericht op 28 januari 1919. De volledige naam van de stichting luidt: "Gezinswoning, Roomsche Katholieke Stichting voor Woningverbetering, uitgaande van de vereeniging van den H. Vincentius a Paulo te s-Hertogenbosch". Hieruit blijkt dat Vincentius het initiatief heeft genomen tot de oprichting van de stichting. Deze stichting is de opdrachtgever tot de bouw van de woningen, verwierf de gronden en was eigenaar van het complex.

Foto: Erfgoed 's-Hertogenbosch

Citadelhof voor de renovatie

Er werd een terrein gevonden ten westen van de weg naar Orthen (nu Citadellaan) en ten zuiden van de Vliertsche Wetering. Op bijgaande luchtfoto uit ca. 1930 is het hofje te zien in de rechter benedenhoek, omringd door industriële bebouwing van ondermeer het gemeentelijk Licht- en Waterbedrijf en Lompenhandelaar G. de Raaij. Verder is te zien de bouw van de Muntel die nog in volle gang is. Daar waar later De Vliert wordt gebouwd, is op dat moment nog een weidse polder.

De eerste werkzaamheden voor de bouw van het hofje vinden plaats op 1 december 1919 met het bouwrijp maken van het terrein. Er werden in totaal 19 woningen gebouwd, waarbij een hofje uitkomt op de Citadellaan en het andere hofje naar de industriële bebouwing is gericht.

De bouw vond plaats onder leiding van de bekende architect H.W. Valk die ook het ontwerp heeft gemaakt. De woningen werden binnen een jaar opgeleverd, te weten 3 november 1920. Volgens de begroting uit 1919 bedroegen de totale kosten 110.823,00 gulden.

In de loop van 1958 werd duidelijk dat een deel van het hofje gesloopt moest worden in verband met de verbreding van de oprit naar de Diezebrug. Vier woningen moesten worden gesloopt zodat er nog 15 woningen overbleven. Het was voor de stichting niet mogelijk om de exploitatie van deze woningen rond te krijgen en het bestuur kwam tot de conclusie dat de stichting geliquideerd (opgeheven) moest worden. De woningen werden overgedragen aan het gemeentelijk woningbedrijf en de stichting opgeheven. Vanaf dat moment was de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud.

Half jaren '70 bleek dat de staat van de woningen niet best was. Er kwam een discussie op gang over de vraag of de woningen gesloopt moesten worden of dat er groot onderhoud gepleegd moest worden. De gemeente hield een enquête onder de bewoners. De uitslag daarvan was dat sloop voor de bewoners onbespreekbaar was, maar dat een beperkte onderhoudsbeurt de voorkeur had. Uiteindelijk besloot het college van burgemeester en wethouders tot een ingrijpende renovatie van het complex: vervanging van dakpannen, vernieuwen van dakkapellen, ramen, deuren, etc. Deze renovatie vond plaats in 1982 en werd uitgevoerd door bouwbedrijf L.v.d.Plas uit Rosmalen. De kosten van deze renovatie bedroegen (volgens offerte) 769.545,00 gulden. Bijna 7 keer zoveel als de oorspronkelijke bouwkosten.

En zo zijn we aangeland in 2023 waar opnieuw het voortbestaan van het hofje wordt bedreigd. In dit geval door grootschalige plannen van de gemeente onder de naam "Stadsdelta" en nieuwbouw van het Designmuseum. Hoe dat zal aflopen? Wie zal het zeggen...

Jan Romeijn.

Een klein stukje Citadelhof met aansluitende industriële bebouwing. Situatie c.a 1930.

Gegevens ontleend aan
Erfgoed 's-Hertogenbosch, Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC),
Brabant Wonen en met dank aan Frank Bouwmans.

Luzac College 20 jaar

Boven de fietsenwinkel bij de rotonde MSG Diepenstraat - Aartshertogenlaan huist het Luzac College. Omdat deze school niet op de begane grond staat valt het voorbijgangers misschien niet op dat hier onderwijs wordt gegeven. Maar eenmaal door de glazen toegangsdeuren met de trap naar boven, is het onmiskenbaar dat je je in een school bevindt. Lichte gangen, ruime lokalen, overal leerlingen en docenten aan het werk. Vier verdiepingen met een wijds uitzicht over de wijk.

Foto Olaf Smit

Lustrum Luzac College

Dagmar Opheij, rector van het Luzac College, vertelt enthousiast over haar school. "Dit jaar vieren we ons 20-jarig bestaan, het wordt mijn derde lustrum hier. We begonnen met onderwijs aan leerlingen die versneld hun eindexamen wilden halen. Ze konden hier twee jaar in één doen, vwo 5/6 of havo 4/5. Dat hebben we steeds verder naar beneden uitgebouwd en sinds vorig jaar hebben we ook een tweejarige brugklas. Mavo, havo en vwo bieden we nu compleet aan." Formeel zijn er twee stromen op het Luzac. Enerzijds het Luzac Lyceum met mavo, havo en vwo, anderzijds het Luzac College waar leerlingen het examenjaar doen of certificaten voor bepaalde vakken halen. Dit laatste valt onder het Volwassenenonderwijs.

Aandacht voor leerlingen

"Leerlingen die op het Luzac komen zijn op een of andere manier vastgelopen in het reguliere onderwijs. Door de grote klassen is daar minder aandacht voor wat elke leerling nodig heeft. Als je daar eenmaal achter loopt, in kennis of vaardigheden, spijker je dat niet zo makkelijk bij.

Hier werken we met kleine groepen. Persoonlijke aandacht voor wat ieder nodig heeft staat bij ons voorop. Met elke leerling brengen we in kaart waar ze ondersteuning nodig hebben en wat ze hier willen gaan bereiken. En in elke les bespreken we wat er goed ging en waar nog wat te doen is.

Leerlingen werken hier keihard, een lesuur is bij ons ook echt een uur, geen 50 minuten. We maken ook lange dagen, leerlingen zitten hier tot 17.00 uur op school. Maar dan hoeven ze thuis ook geen huiswerk meer te maken."

De school telt 80 leerlingen. Zo'n 60% komt uit Den Bosch, de rest uit de wijdere omgeving. "De meeste leerlingen komen hier om er een jaar flink tegenaan te gaan. Ze krijgen een boost, in lesstof, in vaardigheden en in zelfvertrouwen. Met die goede basis kunnen ze dan weer verder in het regulier onderwijs of in een vervolgopleiding. Ik zeg altijd: je mag hier naar school, je moet niet. Dit is een 'mag' school, daar werk je voor. Je ziet hier kinderen terneergeslagen binnenkomen en vol zelfvertrouwen de school weer verlaten. Dat is het leukste van ons kleinschalig onderwijs."

Foto Olaf Smit

Particuliere school

Het Luzac College is een particuliere school. Dagmar: "Dat betekent dat het Rijk niet voor het onderwijs aan deze leerlingen betaalt. Ouders moeten het schoolgeld en de boeken dus zelf betalen. Dat zijn echt niet alleen maar rijke lui. De meesten zetten hun spaargeld in om hun kind deze kans te bieden. Soms springen grootouders bij. Ze komen allemaal met een doel. Ouders kiezen voor deze school omdat ze zich gehoord en serieus genomen voelen en het goed en veilig voelt voor hun kind."

Bekwame docenten

"Onze 21 docenten kunnen bij ons het grootste deel van hun tijd ook echt met onderwijs bezig zijn. Vergaderen doen we hier niet. Lijntjes zijn kort, zaken worden snel onderling geregeld. Ze hebben plezier in hun werk, dat zie ik in hun lessen aan hoe ze met de leerlingen omgaan. Ze zijn natuurlijk bevoegd, allemaal eerstegraads, maar ze zijn vooral bekwaam. Heel betrokken, weten waar leerlingen aan werken en hoe het met ze gaat." Dagmar geeft zelf ook les, met veel plezier: "Het contact met de leerlingen, daar krijg ik energie van!" Na een studie pedagogiek rolde ze het onderwijs in. "Vanaf dag één wist ik, dit is het leukste van alles! Ik zou niet de hele dag achter een beeldscherm kunnen zitten. En het leuke van deze kleine school is dat ik als rector alle leerlingen ken."

Ineke Sagasser

Het Luzac College in Den Bosch maakt deel uit van Luzac Onderwijs, die 16 vestigingen door het hele land heeft.
Meer informatie: www.luzac.nl

Pauze

In de kleine pauze staan enkele leerlingen op de stoep in de zon. Hoe vinden zij het op het Luzac? Lisa en Joep (klas 4 havo) en Lili (klas 2 havo) bevalt het hier uitstekend. Joep: "Leraren hebben hier meer tijd voor je. Je kunt al je vragen stellen. En je ziet dat ze zelf ook plezier hebben in het lesgeven. Op mijn vorige school haalde ik tweeën en drieën, hier haal ik goede cijfers."

Gaan ze met plezier naar school? Lisa: "Plezier? Dat kan je natuurlijk nooit zeggen van een school. Het is hier 'minder erg' om naar school te gaan. Het is hier gezellig, de school is klein en je kent alle leerlingen." Joep: "Er worden ook leuke activiteiten georganiseerd, zoals een ski-week." Lili heeft vorig jaar hier haar mavo diploma gehaald. Ze heeft getwijfeld over teruggaan naar een grotere scholengemeenschap, maar wil liever hier haar havodiploma halen. "Vooral de rust hier bevalt me heel goed. Het is klein en overzichtelijk. Ik heb het hier naar mijn zin."

De docenten Hans (economie) en Rick (natuurkunde) sluiten zich aan bij het groepje. Het doet ze goed dat de leerlingen merken dat ze zelf lol in hun vak hebben. Rick: "Want dat is ook zo. Je probeert je eigen enthousiasme over te brengen, je hoopt dat ze jouw vak kiezen." Hans: "De klassen zijn klein, er is goed contact met de leerlingen. Het maximum voor Luzac, 16 leerlingen per klas, halen we hier niet eens. Soms geef ik les aan 1 of 2 leerlingen." Rick: "Als docent ben je dan wel beperkt in de werkvormen die je kunt kiezen. Een spel of kringgesprek wordt lastiger. Ik zoek graag interessante manieren om iets te demonstreren. Maar kom, we gaan weer beginnen!"

De pauze is om, iedereen haast zich snel naar boven.

Naabuurschap aan de Geldersedam

Bijna 9 jaar geleden kochten Marian en haar 15 medebewoners de 'R.K.Meisjesschool' op de Geldersedam. Tien appartementen werden naar eigen wensen ontwikkeld. Op 1 augustus 2016 konden ze hun woningen betrekken.

Geschiedenis

Het linkergedeelte van het gebouw is gebouwd in 1924, als school voor katholieke jongens. Vijf jaar later werd het rechtergedeelte gebouwd, bedoeld voor katholieke meisjes. Beide delen zijn toen samengevoegd. Later werd het gebouw een vestiging van basisschool de Kameleon. Vanaf 2014 is de voormalige school omgevormd tot een tiental wooneenheden. (Gegevens: Bossche Encyclopedie).

Het rechtergedeelte is sinds 2005 een gemeentelijk monument.

In de motivering valt te lezen dat het gebouw monumentale waarde heeft wegens de architectuur die representatief is voor schoolgebouwen in de jaren '20 en '30 van de twintigste eeuw. Ook heeft het gebouw sociaal historische waarde. (Gegevens: Erfgoed 's-Hertogenbosch)

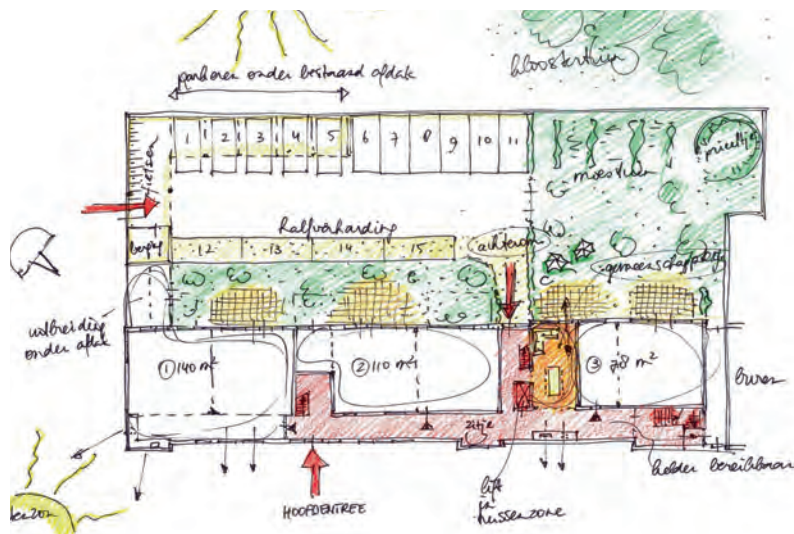

De leraressen van de meisjesschool. Foto Stadsarchief

Vernieuwing

Marian en Anita waren op zoek naar een vorm van samenwonen met bekenden en gelijkgestemden. Via Kilimanjaro kwamen ze terecht bij de school aan de Geldersedam. Marian: "We hebben kennisgemaakt met de deelnemers en er was meteen een klik. Ook hadden we snel een gesprek met de architect en daar hebben we onze wensen neergelegd. In de ruimte die nog beschikbaar was konden onze wensen worden vervuld. Toen zijn we in zee gegaan met dit project."

Op de website van het architectenbureau kunnen we lezen: "Bij een biedingsprocedure van gemeente Den Bosch is de initiatiefgroep van KilimanjaroWonen als beste uit de bus gekomen voor herontwikkeling van de vooroorlogse meisjesschool. Een voorwaarde voor de toekomstige bewoners om hier te gaan wonen was privé buitenruimte op het zuiden, aan de achterzijde van het schoolgebouw."

"Het oude schoolplein aan achterzijde is zodanig ingedeeld dat een grote gemeenschappelijke tuin overblijft. De 'achterom' loopt door de ontmoetingsruimte, een aanleiding om elkaar spontaan tegen te komen. De oude gang-structuur is zoveel mogelijk gerespecteerd, als gang of als onderdeel van de woning, en ook de sfeer van de klaslokalen blijft voelbaar, hoe verschillend de woningen ook zijn. In overleg met de monumentencommissie is de voorgevel zorgvuldig gerenoveerd, met in het dak als toevoeging driehoekige dakkapellen. De donkere zolderruimte is mede daardoor een prachtige lichte woonruimte geworden." (mag-architecten.nl)

De Bewoners

De bewoners dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid: er is een VVE-bestuur, een technische commissie, een tuingroep. Goed nabuurschap en duuzaamheid zijn belangrijke uitgangspunten. Een keer per maand is er een klussendag met gezamenlijk koffiedrinken. Soms samen eten of barbecuen. Een vrijdagmiddag in de maand een activiteit met borrel.

Marian en Anita zijn blij met hun stap naar de Geldersedam: "Daar hebben we beslist geen spijt van. Een fijne groep en een heerlijke buurt, waarin we allemaal onze weg hebben gevonden. Ieder is wel wat tegengekomen in buurt of stad om een bijdrage te leveren aan de gemeenschap in het algemeen. Daar wordt iedereen blij van. Toch?"

Bij elkaar opgeteld zijn die bijdragen best aanzienlijk. Om maar een paar voorbeelden te noemen:

Josien was al actief bij klussendienst Karwijk en fungeerde als nachtwacht bij de Soete Moeder. Sinds de coronatijd is ze zaalwacht in de Verkadefabriek en sinds ze aan de Geldersedam woont zit ze in de tuingroep. (Op 18 juni is ze tuinwacht bij de tuinenmiddag.) Dit jaar is ze voor de tweede keer vrijwilliger op de Boulevard.

Ze komt er dagelijks, maar Andy Winkels verzorgt één dag in de week de dieren in het Prins Hendrikpark (voeren, aandacht geven, checken of er niks loos is en het terrein vrij maken van wat over het hek komt.) Ze is geregeld in de Slinger achter de bar en valt soms in op donderdagen tijdens bridge/biljarten/meditatie. Eens per jaar werkt ze mee aan de organisatie van de Winterrun van Villa Pardoes (www.villapardoes.nl)

Op de donderdagavond verzorgt Paulus in de Slinger de barwerkzaamheden. "Dat doe ik ook sporadisch bij bepaalde gelegenheden op zaterdag, zoals bijvoorbeeld op zaterdag 24 juni aanstaande bij 'Den Bosch Zingt'."

Kea helpt mee in het clubhuis van de atletiekvereniging waar ze sport. Ze doet de was van het clubhuis en staat met regelmaat achter de bar. Verder zit ze in de clubhuiscommissie om organisatorische dingen te regelen.

Jan 1 doet vrijwilligerswerk bij de Kring Vrienden van 's-Hertogenbosch. Bij de balie in St Jans Bolwerk geeft hij informatie aan toeristen en verkoopt hij kaartjes van de activiteiten. "Ik beman ook het servicepunt in de Molenstraat bij het opstappen voor de bootjes van de Binnendieze waar ik de last minute verkoop doe, passagierslijsten maak, klanten in de bootjes help en alle voorkomende problemen oplos. Daarnaast doe ik ook mede de planning van de gidsen voor stadswandelingen en rondleidingen."

Het vrijwilligerswerk van Jan 2 betreft op dit moment vooral wijkwebsite de Buurtkiep, een flinke klus.

Toos doet sinds 2017, met veel plezier, vrijwilligerswerk bij de "Blauwe Engelen", die toeristen tips geven over de stad en de weg wijzen. "Verder helpen wij mee bij evenementen, o.a. de Kerststal in de St. Jan, de Vestingloop, de Boulevard, Maritiem, de Margriet Winterfair en vanaf 23 mei bij de 'Avontuurlijke Klim'."

Enzovoort, enzovoort. ...En dan is er koffie.

Dromenvanger

Andy Winkels, een vrolijke enthousiaste vrouw van middelbare leeftijd, nodigt me binnen in haar huiskamer. Sfeervol, kleurrijk, overal kunst, deels door haarzelf gemaakt. Ik kijk mijn ogen uit. Haar laatste beeld, *Behind the scenes*, ontbreekt: het is genomineerd voor de kunstprijz 2023 van Huis73, vertelt ze. Ze is in haar vrije tijd kunstenaar en nog veel meer. (Zie daarvoor o.a. het artikel over de Geldersedam.)

Wat is jouw droom, vraag ik. Afgezien van deze prijs winnen natuurlijk.

"Ik zou het geweldig vinden als er jaarlijks of tweejaarlijks een atelierroute in de Muntel-Vliert-Orthenpoort zou komen voor iedereen die iets maakt en dat ten toon wil stellen: beelden, schilderijen, tekeningen, foto's, sieraden, tassen, hoeden, poppen, keramiek, noem maar op. Zowel amateurs als professionals. Ik zou na de zomervakantie willen starten met de voorbereidingen en de eerste atelierroute dan voorjaar 2024 realiseren. Ik kwam op het idee toen ik een atelierroute in Engelen bezocht en daar helemaal enthousiast van werd. Wat zou dat leuk zijn om in onze wijk ook zo iets te doen, dacht ik.

Natuurlijk kan ik dat niet alleen. Ik ben in eerste instantie op zoek naar mensen die willen helpen met het opstarten: mensen die al eens eerder zo iets georganiseerd hebben, iemand die een website wil maken, mensen die mee willen helpen bij de praktische organisatie, mensen die verstand hebben van publiciteit, en natuurlijk ook veel mensen die hun werk ten toon willen stellen."

Waar zou het plaats moeten vinden?

"In principe bij mensen thuis, of, als dat niet goed uitkomt, in grotere ruimtes, zoals bijvoorbeeld in De Slinger of andere plekken in de wijk. Het doel van dit evenement is om mensen, zowel kunstenaars als niet-kunstenaars, met elkaar te verbinden en zo de wijk tot nog grotere bloei te laten komen."

Wat is jouw droom voor jezelf?

"Ik woon nu 3 jaar hier, ik hoop op deze manier contact te krijgen met veel kunstenaars en andere enthousiaste mensen."

Begin je ook enthousiast te worden? Stuur dan een mailtje aan atelierroutevmodenbosch@gmail.com.

Marian van den Beuken

Hoe een naam en een verhaal zich hechten aan een kunstwerk

Foto Wim van den Berg

Even terug in de tijd: de tachtiger jaren. Steden als 's-Hertogenbosch groeien en hebben daarbij ook oog voor het stads-schoon. En: kunstenaars genoeg in deze Academiestad. 'Ter stad-verfraaiing' heet dan ook de opdracht ter vrije invulling, die John van Nistelrooy bereikt.

In de Maaspoort had hij al een kunstwerk gerealiseerd, landschapskunst: grote, opvallend rode, stalen balken speels neergelegd op heuveltjes. Voor de Muntel ontwierp hij voor de Gelderse Dam hoek Koedijkstraat een variant. Geheel intuïtief, vertelt hij. Het was immers de tijd van abstracte kunst. Kunst om de kunst. Je mocht er je eigen fantasie op loslaten.

In de volksmond ging het al gauw 'Mikado' heten en als je het ziet, dan snap je dat meteen. Maar later ging men denken, dat Mikado de officiële naam was voor het werk in de Muntel. Hoewel? Was dat kunstwerk niet geplaatst op de plek waar kinderen uit de wijk waren omgekomen door een granaatinslag of misschien wel van een V1? Door Duitsers afgevuurd van de overkant van de Maas na de Bevrijding van 's-Hertogenbosch. Vier kinderen - dat zou kloppen met het aantal rode balken van het kunstwerk. En die rode kleur was dan het vuur of misschien wel het bloed.

Het kunstwerk werd vanwege dat verhaal een monument, waar met liefde voor wordt gezorgd en waar het verhaal wordt verteld van die spelende kinderen.

Toen ik samen met Marjo Andriessen begon om te kijken, of er een tekstbordje bij geplaatst zou kunnen worden, en er een stukje verscheen in de Wijkkrant, werden we verrast door enkele reacties van meeleven en meedenken. Dit bracht ons via via bij de maker.

Maar er kwam ook nog een aanvulling op het verhaal van de dodelijke inslag. Die had plaatsgevonden dichterbij de Citadellaan. En: er was een vijfde kind bij omgekomen. Zoals ook opgenomen in de lijst van oorlogsslachtoffers. Een kind uit een gezin waar gezwezen en verzwegen werd. Rouwen - was moeilijk. Dood en verlies daar praatte je niet over. Tot die email van een paar maanden geleden.

Zo komt er alsnog een herinnering bij aan die vijf kinderen, die omkwamen bij dat bombardement. Het maakt het verhaal weer heel actueel voor onze dagen. Kortom: Een waargebeurd verhaal en een bijnaam hechtten zich aan het speelse kunstwerk-zonder-naam.

Peter van Helden

Kindervakantieweek

Ook dit jaar organiseert Stichting De Hobbel de jaarlijkse Kindervakantieweek voor kinderen met sport, spel en vooral heel veel plezier als uitgangspunt! Een speciale editie dit jaar: het is namelijk de tiende keer dat deze drie gezellige dagen worden georganiseerd. Het thema dit jaar is dan ook 'Reis door de tijd.'

Op woensdag 10 mei vond de inschrijf-avond plaats. Ouders van ruim 170 kinderen trotseerden weer en wind en schreven hun kinderen in voor dit terugkerend feest voor kinderen uit de wijk. Traditiegetrouw vindt de Kindervakantieweek plaats in de eerste week van de zomervakantie: dit jaar van 17 t/m 19 juli. Er worden dan ongetwijfeld weer prachtige hutten gebouwd. De kinderen volgen weer allerlei uitdagende en leuke workshops. Voor de oudste kinderen is er een disco-avond, de kleinsten gaan genieten van een kindervoorstelling.

Ook dit jaar zet een groep enthousiaste vrijwilligers zich in voor drie fantastische dagen. Super fijn, want zonder vrijwilligers is het niet mogelijk om de Kindervakantieweek te organiseren.

Koningsdag op de Tax

"Beste wijkbewoners. Op 27 april was er een rommelmarkt op de tax, tussen 12 en 3 kon je van allerlei spulletjes kopen van elastiekje tot zwembad. Er waren veel kinderspullen maar als je goed keek zag je ook groten mensen spullen. Veel kraampjes verkochten lekkers. Yena heeft een paar knuffels, en boeken en een paar spelletjes verkocht. En Sam een zonnebril, diertjes horloge en boekjes verkocht. Er liepen veel mensen rond en ook veel bekenden en er hing een gezellige sfeer. Ook was er een spring kussen waar veel en wild op gesprongen en geklommen werd.

Groetjes Yena en Sam"

Ruimte te huur in De Hobbel

Timmer je graag, maar heb je thuis onvoldoende plek? Zoek je ruimte om met je band te oefenen? Of is extra opslagruimte dichtbij huis een van je wensen? Bij De Hobbel is ruimte vrij gekomen die hiervoor geschikt kan zijn. Afmetingen: 6.40 meter lang x 2.90 meter breed x 2.40 meter hoog. Huurprijs nader overeen te komen voor de duur van tenminste een half jaar. Misschien iets voor jou? Kom een keertje kijken. Mail info@dehobbel.nl voor meer informatie.

Hobbelagenda:

21 juni: Muntelminiplaybackshowdisco op de TAX (14.30-16.30uur). Houd de posters in de gaten.

2 juli: Oud Hollandse spelletjes op de TAX tijdens het Wijkfeest

17-18-19 juli: Kindervakantieweek

We zijn altijd op zoek naar vrijwilligers. Geef je op bij Lorenzo of meld je aan via info@dehobbel.nl

Huib en Louisa

Voor de trouwe bezoeker van De Slinger zijn het bekende gezichten: beheerder Huib Baars en schoonmaakster Louisa van Lent. Hoewel schoonmaakster een wat al te beperkte omschrijving is voor wat Louisa allemaal in De Slinger doet. "Ik ben hier in 2017 als schoonmaakster binnengekomen, maar ik ben er in de loop der tijd allemaal dingen bij gaan doen.", vertelt Louisa. "Ik beantwoord vragen van bezoekers, maak drankjes voor hen klaar en meld mensen aan voor het parkeren."

Hui

Advies, thuisbezorging
en alle andere diensten
van uw apotheek.

**“En wat
kunnen we
nog meer
voor u doen?”**

ARTS
health care

Bel voor een
afspraak
073 613 67 13

Heeft u onverklaarbare of chronische klachten?

Orthomoleculaire* geneeswijze kan een ondersteuning zijn voor het vinden van een oplossing!

*een behandelwijze waarbij chemische processen in de cellen van het lichaam met behulp van de juiste voeding, verandering van de leefstijl en het ontwijken van stress in balans worden gebracht

Sigarenmakerstraat 5 | 's-Hertogenbosch | cor@artshealthcare.nl

**GROENLINKS DEN BOSCH
ZOEKT 'GROENE HELDEN', DIE
HET GROENE LINTJE VERDIENEN!
NOMINEER EEN ORGANISATIE, BEDRIJF OF
INDIVIDU VIA ONZE SITE**

GA NAAR:
**S-HERTOGENBOSCH.GROENLINKS.NL/
HET-GROENE-LINTJE**

GROENLINKS
'S-HERTOGENBOSCH

Trouwceremonie
Jubileum
Vergadering met lunch
Borrel
in kloostertuin
of kapel

www.desoetemoeder.nl
sales@desoetemoeder.nl
073-2048840
Nemiusstraat 4, 's-Hertogenbosch

feestartikelen en verhuurbedrijf

LAS

De twee leukste winkels van Den Bosch onder één dak.

Aartshertogenlaan 1
5212CB Den Bosch
telefoon: 073 6130641
www.las-feestartikelen.nl info@las-feestartikelen.nl

Mary's cadeaushop
telefoon: 06 44032030

**5212, gewoon
een fijne postcode!**
Verhuisplannen?
Bel of e-mail voor een afspraak.

viermakelaars

073 - 621 56 56 | info@viermakelaars.nl

**Word ook chauffeur
leerlingenvervoer!**

Heb jij interesse in een
parttime job als chauffeur?
Dan zijn we op zoek naar jou.
werkenbijwdk.nl

Priscoo
Administraties

Veemarktkade 8, kamer 1205
5222 AE 's-Hertogenbosch
Tel. 073-6230405

Willemssen de Koning
vervoert met zorg

WIJCKRANT JUNIOR

DE VLINDERS VAN ONZE WIJKEN

Het is zomer en stil in de tuinen. De vogels zoeken verkoeling in de schaduw en maken plaats voor de vlinders. Die zijn dol op de warme zon. Als je goed kijkt zie je dat er veel soorten zijn. Hieronder staan de tien soorten die het meest voorkomen in onze wijken (1 t/m 10).

Er staat ook bij hoe je ze kan herkennen. Ze lijken soms erg op elkaar. Eronder wanneer ze vliegen. Op de rechterheft zie je de schaduw van de tien vlinders (A t/m j). In de schaduw staat de naam van de vlinder. Zie jij aan de vorm van de schaduw wat de namen van de tien vlinders zijn?

De goede antwoorden staan rechtsboven op deze pagina. Veel succes met de vlinderkwis.

De vlindernamen zijn:
1E-2C-3F-4i-5H-6B-7j-8D-
9A-10G

1. mrt-okt

2. mrt-sept

Boomblauwtje

A

Citroenvlinder

B

3. mrt-okt

4. mei-okt

Dagpauwoog

C

Atalanta

D

5. april-juni

6. mrt-okt

Kleine vos

E

Gehakkelde aurelia

F

7. april-juni

8. mei-okt

Landkaartje

G

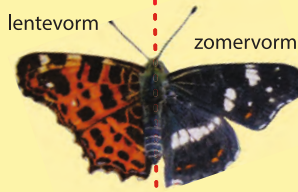

Oranjetipje

H

9. april-sept

10. mei-okt

Distelvlinder

i

Klein koolwitje

j

Nu weet ik alles over vlinders. Doe maar een test.

Oke. Wie ben ik? Ik ben een mooie vlinder.

Alle vlinders zijn mooi. Dat is geen hint.

En.. als je mijn naam zegt dan begroet je me.

Praat ik met vlinders? Wat zeg ik dan?

Dagpauwoog!

